

Yhdenvertaisuus vs. Oikeudenmukaisuus

lähde: <https://radicalscholarship.wordpress.com/2014/04/23/standards-may-achieve-equality-but-not-equity>

**Euran kunnan varhaiskasvatuksen ja
perusopetuksen oppimisen tuen
kehittämissuunnitelma vuosille 2020-2025**

A. Kehittämisen keskeiset arvot	3
1. Lainsäädäntö ja opetussuunnitelma.....	3
2. Varhaiskasvatustilanne ja varhaiskasvatussuunnitelma.....	4
3. Euran kuntastrategia.....	5
B. Kehittämisen tavoitteet.....	5
C. Oppimisen tuen tilanne lukuvuoden 2018-2019 alussa	6
1. Perusopetuksen tunnuslukuja	6
2. Oppimisen ja koulunkäynnin tuen palveluiden järjestäminen	7
2.1. Euran yhteiskoulu	7
2.2. Alakoulut: Kauttua, Kirkonkylä, Kiukainen, Panelia, Honkilahti ja Hinnerjoki.....	8
2.3. Erityisluokat	9
2.3.1 Kirkonkylän koulun erityisluokat 1-9.....	9
2.3.2. Ahmasojan erityiskoulu	9
3. Varhaiskasvatus	9
3.1. Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen tunnuslukuja	9
3.2. Kehityksen ja oppimisen tuen palveluiden järjestäminen varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa vuonna 2018-2019	10
4. Oppilashuolto	12
4.1. Kunnan oppilashuolto.....	12
D. Oppimisen tuen järjestämisen kehittäminen.....	13
1. Oppimisen tuen järjestelyistä	13
1.1. Kolmiportainen tuki	13
1.1.1. Yläkoulu	14
1.1.2. Kirkonkylän koulu, luokat 1-6 ja ELK 1-9.....	15
1.1.3. Varhaiskasvatus ja esiopetus.....	15
2. Suunnitelman toteuttamiseen vaadittavat resurssit	18

2.1. Opetushenkilökunnan täydennyskoulutus	18
2.2 Lisärakentamisen tarve.....	18
2.2.1. Koulukeskus.....	18
2.2.2. Kirkonkylän koulu	19
2.3. Joustavan perusopetuksen luokka	19
F. Muutoksen mahdollisuudet	20

A. Kehittämisen keskeiset arvot

1. Lainsäädäntö ja opetussuunnitelma

Perustuslain mukaan ihmisiä on kohdeltava tasa-arvoisesti. Kansalaisten perusoikeuksiin kuuluu yhdenvertaisuus.

Kehittämistyön arvopohja on esiopetusta ja kouluja velvoittavassa perusopetuslaissa, jonka mukaan opetuksen tulee edistää sivistystä ja tasa-arvoisuutta yhteiskunnassa sekä oppilaiden edellytyksiä osallistua koulutukseen ja muutoin kehittää itseään elämänsä aikana. Opetuksen tavoitteena on lisäksi turvata riittävä yhdenvertaisuus koulutuksessa koko maan alueella.

Suomalainen lainsäädäntö ei tue oppilaiden opettamista erillään toisistaan sukupuolen, alkuperän, vammaisuuden tai muunkaan syyn nojalla. Vammaisten henkilöiden osalta laissa on sääntö, jonka mukaan kunnan on huolehdittava siitä, että sen tarjoamat yleiset palvelut soveltuvat myös vammaiselle henkilölle (380/1987). Toisaalta henkilökohtaista apua on järjestettävä päivittäisiä toimia, työtä ja opiskelua varten siinä laajuudessa kuin vaikeavammaisen henkilö sitä välttämättä tarvitsee. Kaikkien lasten ja nuorten opetus samoissa ryhmissä lasten omien lähtökohtien mukaisesti merkitsee hyvää opetusta kaikille. Kasvatustieteelliset tutkimukset ovat osoittaneet, että lapset ja nuoret hyötyvät sekä tiedollisesti että sosiaalisesti koulunkäynnistä, joka on järjestetty erottelematta lapsia toisistaan.

Yhdessä oppiminen poistaa ennakkoluuloja, pelkoja ja syrjiviä asenteita. Se luo edellytyksiä ystävyyden ja keskinäisen arvostuksen kehittämiseksi ja rakentaa tasa-arvoista yhteiskuntaa, jossa kunnioitetaan ihmisten erilaisuutta ja oikeutta täysivaltaiseen toimintaan.

Opetuksen järjestämistä ohjaa opetushallituksen hyväksymä perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014. Siinä määrätään myös opetuksen järjestäjän velvollisuudesta toimintakulttuurin ja oppimisympäristön kehittämisessä.

Yhteisön jäsenet tulevat kohdatuiksi ja kohdelluiksi samanarvoisina riippumatta mistään henkilöön liittyvästä tekijästä. Samanarvoisuus ei merkitse samanlaisuutta. Yhdenvertainen kohtelu edellyttää sekä perusoikeuksien ja osallistumisen mahdollisuuksien turvaamista kaikille että yksilöllisten tarpeiden huomioon ottamista.

Oppimisympäristöjen kehittämisen tavoitteena on, että oppimisympäristöt muodostavat pedagogisesti monipuolisen ja joustavan kokonaisuuden. Kehittämisessä otetaan huomioon eri oppiaineiden erityistarpeet.

2. Lainsäädäntö ja varhaiskasvatus- sekä esiopetussuunnitelma

Lähtökohtana Euran kunnan varhaiskasvatus- ja esiopetussuunnitelman arvoperustalle ovat valtakunnallisen varhaiskasvatus- ja esiopetussuunnitelman perusteiden sekä Euran kunnan strategian mukaiset arvot.

Varhaiskasvatuslain mukaan varhaiskasvatuksen tehtävänä on edistää jokaisen lapsen iän ja kehityksen mukaista kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä, terveyttä ja hyvinvointia sekä tukea lapsen oppimisen edellytyksiä. Tavoitteena on edistää elinikäistä oppimista ja koulutuksellisen tasa-arvon toteuttamista. Keskeistä on varmistaa kehittävä, oppimista edistävä, terveellinen ja turvallinen kasvatusympäristö, joka edistää lasten tasa-arvoa sekä yhdenvertaisuutta ja ehkäisee syrjäytymistä. Varhaiskasvatus ja esiopetus perustuu käsitykseen siitä, että jokainen lapsi on ainutlaatuinen ja arvokas juuri sellaisena kuin hän on. Jokaisella lapsella on oikeus tulla kuulluksi, nähdyksi, huomioon otetuksi ja ymmärretyksi omana itsenään sekä yhteisönsä jäsenenä niillä ilmaisun keinoilla, joita hänellä on.

Kaikki lapset voivat osallistua yhdessä varhaiskasvatukseen esimerkiksi tuen tarpeista, vammaisuudesta tai kulttuurisesta taustasta ja katsomuksesta riippumatta. Lasten pitää tulla kohdatuiksi ja kohdelluiksi yhdenvertaisina riippumatta lapseen liittyvistä tekijöistä. Yhdenvertaisuus ei merkitse samanlaisuutta. Lain mukaan on tärkeää tunnistaa lapsen yksilöllisen tuen tarve ja järjestää tarkoituksenmukaista tukea tarpeen ilmettyä, tarvittaessa monialaisessa yhteistyössä.

Varhaiskasvatusta ja esiopetusta kehitetään inklusioperiaatteen mukaisesti; suuntaus lapsen tuen toteutumisessa on ollut segregoidusta tuesta inklusiiviseen tukeen eli kohti yhteisyyttä ja mukaan kuulumista. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, etteivätkö jotkut lapsista tarvitse pienempää ryhmää suotuisalle kasvuille, kehitykselle, oppimiselle ja hyvinvoinnille. Pienempi ryhmä saattaa olla ainoa ryhmä, missä tukea tarvitseva lapsi on vertaistensa joukossa, kokee onnistumisen elämyksiä eikä joudu jatkuvasti alisuoriutumaan suhteessa ryhmän toisiin lapsiin. Inklusion taustalla vaikuttavat arvot liittyvät tasa-arvoon, yhdenvertaisuuteen ja yhtäläisiin oikeuksiin. Lähtökohtana on Lasten oikeuksien sopimuksessa linjattu humaani ajattelu – lasta ei saa syrjiä hänen minkään ominaisuutensa vuoksi.

Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa keskeistä arvopohjaa on ohjaaminen ja opettaminen toisten ihmisten kunnioittamiseen. Tärkeää on pohtia, miten esimerkiksi sekä aikuisten että lasten kieleen, katsomukseen, vammaisuuteen liittyvät asenteet näkyvät puheissa, eleissä, teoissa ja toimintatavoissa. Henkilöstön yhteiset arvot ja asenteet tuen järjestelyissä vaikuttavat inklusiivisten periaatteiden ja käytänteiden toteutumiseen. Henkilöstön on tunnistettava lasten keskinäisten kohtaamisten eriarvoistavia piirteitä sekä puuttava välittömästi niihin. Varhaiskasvatuksen henkilöstö ohjaa lapsia toimimaan arvoperustan mukaisesti ehkäisten kiusaamista, rasismia tai väkivaltaa, mitä ei hyväksytä missään muodossa eikä kenenkään taholta.

3. Euran kuntastrategia

Varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja koulujen käytäntöjen kehittäminen on Euran kuntastrategian vision toteuttamista ja tukee Euran kunnan laatimia arvoja. (Euran kuntastrategia 2020) http://www.eura.fi/upload/eurainfo/kuntastrategia_paivitys_2017.pdf

Vastuullisuus

Kannamme yhdessä vastuuta omasta ja läheistemme hyvinvoinnista. Huolehdimme kestävästä kehityksestä ja toimimme siten, että myös tulevilla sukupolvilla on mahdollisuus tehdä valintoja.

Reiluus

Toimimme avoimesti ja otamme toiset huomioon. Arvostamme kohtuullisuutta ja inhimillisyyttä. Olemme tunnettuja reilusta toimintakulttuurista.

Rohkeus

Suhtaudumme rohkeasti ja luovasti tulevaisuuteen. Uskallamme muuttaa rakenteita.

B. Kehittämisen tavoitteet

- Kasvavan oppimisen tuen tarpeen järjestäminen kunnan taloudellisessa tilanteessa ilman lisähenkilöresurssia (lukuvuosi 2018-2019)
- Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen pitää pystyä tarjoamaan yhdenvertaiset oppimismahdollisuudet
- Tehostetun/erityisen tuen lasten varhaiskasvatusta järjestetään lasten yksilölliset tarpeet huomioiden joko lähipalveluna tai pienennetyissä ryhmissä
- Yleisopetuksen oppilaiden mahdollisuus erityisopettajan tukeen tarpeensa mukaan
- Erityisen tuen oppilaille on koulusta riippumatta mahdollisuus osallistua yleisopetuksen ryhmissä annettavaan opetukseen, mikäli se on lapsen edun mukaista

- Erityisluokat ovat olennainen osa oppimisen tuen järjestämistä, niiden tarve on kasvava, vähintään lukuvuoden 2018-2019 resurssit on siten säilytettävä. Tuen tarpeen kasvaessa resurssi ei riitä lain vaatimaan oppimisen tukeen nykyisellä tavalla
- Erityisluokkien toimintaa pitää edelleen kehittää ja oppilaita opettaa jatkossakin myös erityisluokissa
- Inklusiivisemmän kouluyhteisön edistäminen, oppilaiden sosiaalisen yhdenvertaisuuden toteuttaminen
- Ahmasojan yläkoulun ja Euran yhteiskoulun (ja mahdollisesti tulevaisuudessa Kirkonkylän erityisluokkien) välisten rakenteellisten esteiden poistaminen niin, että rakenteet eivät ole este oppilaan yhdenvertaisten oppimismahdollisuuksien toteutumiseksi
- Ahmasojan alakoulun, Kirkonkylän koulun erityisluokkien ja Kirkonkylän koulun fyysisten rakenteiden ja toimintamallien kehittäminen edelleen yhdenvertaisten oppimismahdollisuuksien lisäämiseksi
- Yhteistyö kunnan teknisen toimen kanssa niin, että tulevat rakennusinvestoinnit tukevat yhdenvertaisen oppimisympäristön luomista ja uusien toimintamallien kehittämistä

C. Oppimisen tuen tilanne lukuvuoden 2018-2019 alussa

1. Perusopetuksen tunnuslukuja

Oppimisen tuen tarve on lisääntynyt ja se on johtanut tilanteeseen, missä nykyinen tapa järjestää tukea tarvitsee muutosta. Erityisopetuksen resurssi on huomattavasti vähentynyt kuntatalouden heikkenemisen takia, vaikka tuen tarve lisääntyy jatkuvasti. Nykyisellä resurssilla pitää pystyä tukemaan yhä useampia tuen tarpeessa olevia oppilaita.

Euran kunnassa erityistä tukea saa jokaisessa koulussa ja niissä toimii erityisopettaja. Koko kunnan oppimisen tuen resurssi on taulukossa 1. Erityisen tuen oppilaat ovat yleisopetuksen ryhmissä ja saavat joustavasti tuen tarpeen mukaan osa-aikaista erityisopetusta. Lisäksi erityistä tukea annetaan erityisluokissa koulukeskuksen kouluilla, Kirkonkylän alakoululla ja Sampon koululla.

Iv. 2018-2019		
Koulu	opp.	erityisopettajat
Hinnerjoen koulu	59	0,5 laaja-alainen erityisopettaja
Honkilahden koulu	47	0,5 laaja-alainen erityisopettaja
Kauttuan koulu	279	2 laaja-alaista erityisopettajaa
Kirkonkylän koulu	162	1 laaja-alainen erityisopettaja
Kirkonkylän erityisluokat 1-9	18	3 erityisluokanopettajaa
Kiukaisten koulu	116	1 laaja-alainen erityisopettaja
Panelian koulu	115	1 laaja-alainen erityisopettaja
Ahmasojan koulun erityisluokat 1-9	53	6 erityisluokanopettajaa
Sampon koulu	12	2 erityisluokanopettajaa

Euran yhteiskoulu	403	2 laaja-alaista erityisopettajaa
Yhteiskoulun erityisluokka 7-9	9	1 erityisluokanopettaja
Varhaiskasvatus		3 erityisopettajaa

LV 2018-2019 Euran kunnan palkkaamat koulunkäyntiohjaajat 2018-2019

KOULU	OHJAAJIA	OHJAAJIA HTV	TUNTEJA VIIKOSSA	HENK.KOHT OHJAAJA	HENK.KOHT. OHJAAJA HTV	TUNTEJA VIIKOSSA	OPPILAITA	TUNTEJA / OPPILAS (ei henkilökoht. ohjaajia)
HINNERJOKI	1	0,59	23				59	0,39
HONKILAHTI	1	0,50	20				47	0,43
KAUTTUA	5	3,30	128				279	0,46
KIRKONKYLÄ	2	1,55	60	2	1,16	45	162	0,37
KIRKONKYLÄ ERITYISLUOKAT	5	4,02	156	6	4,09	158,5	18	8,67
AHMASOJA	4	3,68	143	2	1,47	57	53	2,7
SAMPO	2	1,53	59	1	1	38,75	12	4,92
KIUKAINEN	2	1,48	57				116	0,49
PANELIA	1	0,65	25	1	0,73	28	115	0,22
EURAN YHTEISKOULU	2	1,69	65				403	0,16
YHTEENSÄ **	25	19,99	736	12	8,45	327,25	1264	

2. Oppimisen ja koulunkäynnin tuen palveluiden järjestäminen

2.1. Euran yhteiskoulu

Euran koulukeskuksessa on kolme koulua: Euran yhteiskoulu, Ahmasojan erityiskoulu ja Euran Lukio. Koulut toimivat samassa pihapiirissä, pääosin omissa tiloissaan. Koulut ovat hallinnollisesti omia yksiköitään ja toimivat itsenäisesti toisistaan erillään.

Yhteiskoululla on kaksi laaja-alaista erityisopettajaa. Toinen laaja-alaisista erityisopettajista vastaa lukion erityisopetuksesta (6vvt).

Yhteiskoululla on yksi pienluokka (7-9 luokka) ja erityisluokanopettaja. Luokassa toimii

koulunkäyntiohjaaja.

Euran yhteiskoululla on oppilaita 403, joista tehostetussa tuessa 21.9.2018 oli 60 (14,9%) ja erityisessä tuessa 21 (5,2%).

Yhteiskoulun resursseilla saadaan asiallisesti järjestettyä yksilöllistettyjen oppiaineiden opetus osa-aikaisessa erityisopetuksessa. Opetus järjestetään pääsääntöisesti niin, että yksilöllistetty oppiaine suoritetaan kokonaan oppilaan muusta opetusryhmästä erillään laaja-alaisen erityisopettajan opettamassa ryhmässä. Ryhmissä on oppilaita eri oppiaineista, vuosiluokilta ja opetusryhmistä. Erityisen tuen oppilaita opetetaan myös pienryhmässä, mikäli oppilaalla muitakin oppimisen ja koulunkäynnin vaikeuksia. Pienryhmässä opiskelevat oppilaat opiskelevat pääsääntöisesti omassa ryhmässään, mutta integroituvat menestyksensä mukaan taito- ja taideaineiden ja muidenkin aineiden tunneille. Osa muiden kuin pienryhmän oppilaiden tehostetun tuen osa-aikaisesta erityisopetuksesta järjestetään pienluokassa.

Tehostetun tuen oppilaiden opetuksen järjestäminen Euran yhteiskoulussa on haastavaa ja kaikki tehostetun tuen oppilaat eivät saa tarvitsemaansa tukea. Perusluokat muodostetaan heterogeenisiksi ryhmiksi alakoulujen tietojen perusteella eikä esimerkiksi kaikkia yhden oppiaineen tehostetun tuen oppilaita voida sijoittaa samaan luokkaan, lisäksi tuen tarve vaihtelee yläkoulun aikana usein suuresti. Kurssimuotoisuudesta seuraa myös, että kaikilla luokilla on erilainen oppiaineiden jaksotus eli niitä on eri jaksoissa eri määrä. Seurauksena on, että myös tukea tarvitsevia oppilaita osuu eri tunnin kohdalle koko koulussa eri määrä. Osa-aikaista erityisopetusta antaa kaksi erityisopettajaa, joten näihin ryhmiin eivät aina voi päästä kaikki tukea tarvitsevat oppilaat. Jos nämä kaksi ryhmää ovat täynnä, oppilas opiskelee yleisopetuksen ryhmässä oman oppimissuunnitelmansa mukaan. Lukiopetusta ei pystytä järjestämään ollenkaan.

2.2. Alakoulut: Kauttua, Kirkonkylä, Kiukainen, Panelia, Honkilahti ja Hinnerjoki

Jokaisella alakoululla työskenteli lukuvuonna 2018 – 2019 yleisopetuksessa vähintään yksi päätoiminen laaja-alainen erityisopettaja, paitsi Honkilahdella ja Hinnerjoella tunnit oli jaettu koulujen kesken. Laaja-alainen erityisopettaja on yhdessä koulun luokanopettajien ja rehtorin kanssa ollut mukana kehittämässä koulukohtaisiakin tuen antamistapoja, oppilaiden ryhmittelyjä, opettajien yhteisopettajuutta, tiimityöskentelyä, työtapoja ja -muotoja. Tuen tarve opillisista syistä on viime vuosina lisääntynyt, mutta erityisesti on jouduttu lisäämään tukea oppilaille, joilla on tunne-elämän tai käyttäytymisen pulmia. Näihin kehitettävät systemaattiset työtavat vaativat paljon aikuisen tukea, aikaa ja resursseja kouluilla.

2.3. Erityisluokat

2.3.1 Kirkonkylän koulun erityisluokat 1-9

Kirkonkylän koulun pihapiirissä toimii kolme erityisluokkaa ns. puukoulun tiloissa. Erityisluokilla opiskelee kehitysvammaisia, vaativan erityisen tuen, oppilaita, joilla on vahva tuen tarve kaikissa päivittäisissä toiminnoissa. Kirkonkylän koululla on yksi alakouluikäisten ja yksi yläkouluikäisten erityisluokka, jossa opiskelee erityisen tuen oppilaita, joilla on pidennetty oppivelvollisuus ja heidän kaikki oppiaineet ovat yksilöllistettyjä. Näissä (erityisluokka 1:n) luokissa saa oppilaita olla 8. Yhdessä erityisluokista (erityisluokka 2) opiskelee vaikeammin kehitysvammaisia oppilaita, jotka opiskelevat toiminta-alueittain. Toiminta-alueittain opiskelevien oppilaiden luokassa saa oppilaita olla 6. Erityisluokkien oppilaat tarvitsevat kaikissa toimissaan vahvaa henkilökohtaista ohjausta. Erityisluokilla on oppilaita vuosiluokilla 1-9.

2.3.2. Ahmasojan erityiskoulu

Kaikilla oppilailla on erityisen tuen päätös. Erityisen tuen päätöksen perusteena ovat oppimisen, tarkkaavaisuuden tai sosiaalisten taitojen ongelmat, jotka on todettu niin mittaviksi, ettei oppiminen onnistu ilman erityistä tukea ja erityisluokka. Oppilailla on psykologin tai muun asiantuntijan lausunto erityisen tuen tarpeesta. Opiskelu tapahtuu pienryhmissä, joissa saa olla korkeintaan 10 oppilasta. Oppiaineet ovat perusopetuksen opetussuunnitelman mukaiset. Opetusta voidaan antaa painoalueittain tai oppiaineita yksilöllistämällä, jolloin oppilas voi edetä omien oppimisedellytystensä ja kykyjensä mukaan. Koulussa toimii kuusi opetusryhmää ja oppilaita on luokilta 1-9.

Ahmasojan koulun omana yksikkönään toimii Honkilahtella sijaitseva Sampon koulu. Sampon koulu on tarkoitettu lähinnä lastensuojelulaitoksessa asuville oppilaille, joilla on tarvetta erityiseen tukeen. Koulussa on kaksi erityisluokkaa.

3. Varhaiskasvatus

3.1. Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen tunnuslukuja

YLEINEN, TEHOSTETTU JA ERITYINEN TUKI

	Yleinen	Tehostettu	Erityinen	Avustaja
Päiväkodit, kunnallinen				
Joentiuku	1	2		
Honkilahti	5			
Suvituuli	12	4 (+2)	1	1

Käräjämäki	6	9	5	2 + 1
Kauttua	14	13 (+1)		1
Lemmikki	3	2	1	1
Viuhula	2	1		
Ompu		1		
Kiukaisten eo	5	2	1	1
Panelian eo	2			
Kirkonkylän eo	1	3		
Päiväkodit, yksityinen				
Vekaralehto	8	1		
Kulkunen	2			
Perhepäivähoito				
Pph		1		
Tuutikki	1			
Yhteensä	62	39 (+3)	8	6 + 1
		2018 34	2018 7	

Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen tunnuslukuja maaliskuussa 2019.

3.2. Kasvun, kehityksen ja oppimisen tuen palveluiden järjestäminen varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa vuonna 2018-2019

Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa lasten tuen tarve on viime vuosina lisääntynyt huomattavasti. Suurin tuen tarve liittyy lasten puheen- ja kielenkehitykseen, vuorovaikutus- ja tunnetaitoihin sekä keskittymisen ja tarkkaavuuden haasteisiin. Yllä oleva taulukko (varhaiskasvatus + esiopetus) osoittaa, että kasvun, kehityksen ja oppimisen tuen tarvetta on jokaisessa yksikössä ja varhaiskasvatusmuodossa.

Eurassa varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa on käytössä kolmiportainen tuki, vaikka lainsäädäntö tämän asian tiimoilta vielä varhaiskasvatuksessa puuttuu. Kunnan esiopetus- ja varhaiskasvatussuunnitelmassa on linjattu tuen eteneminen. Olennaiset erot tuen eri tasoilla liittyvät yksilöllisyyden, erityispedagogisen osaamisen, tuen voimakkuuden sekä monialaisen yhteistyön korostumiseen.

Varhaiskasvatus- ja esiopetushenkilöstön perustehtävänä on vastata lasten kasvun, kehityksen ja oppimisen tuen tarpeeseen ja tuki järjestetään osana lapsen päivää. Lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukeminen toteutuu arjessa suunnitelmallisen ja laadukkaan pedagogiikan keinoin, jossa

huomioidaan lapsen yksilöllisiin tarpeisiin vastaaminen niin oppimisympäristössä, yhteisöllisissä kuin yksilöllisissä ratkaisuuksissa. Tukitoimet järjestetään pääosin inklusioperiaatteen mukaisesti lapsen omassa päiväkotitai esiopetusryhmässä käyttäen monipuolisesti erilaisia menetelmiä ja välineitä. Tuen suunnittelussa henkilökunnan työn tukena toimii ”Tukitoimien seurantalomake”. Tuen toimivuus tai toimimattomuus todennetaan havainnoinnin, pedagogisen dokumentoinnin ja arvioinnin perusteella. Mikäli varhaiskasvatuksen tai esiopetuksen arjessa annettu pedagoginen tuki ei riitä, otetaan yhteys huoltajien kanssa sovitulla tavalla varhaiskasvatuksen erityisopettajaan tai tarvittavaan varhaiskasvatuksen ulkopuoliseen tahoon ja mietitään seuraavalle tuen tasolle siirtymistä.

Lisääntyneen tuen tarpeen vuoksi lapsiryhmissä on tällä hetkellä useita tukea tarvitsevia lapsia. Isossa ryhmässä tukea tarvitsevat lapset tarvitsevat paljon aikuisten ohjausta ja aikaa. Pienryhmätoiminta ja pienissä ryhmissä toimiminen on välttämätön edellytys lasten kasvun, kehityksen ja oppimisen tuen takaamiseksi. Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen olemassa olevat tilat asettavat tällä hetkellä haasteita pienryhmätoiminnan toteuttamiselle. Keskeistä on myös avoin ja luottamuksellinen yhteistyö lapsen huoltajien kanssa.

Toimintakauden 2018-2019 alussa Kauttuan ja Käräjämäen päiväkodissa toimi pienennetty ryhmä (12 lasta) lasten tuen tarpeiden perusteella. Alkuvuodesta 2019 jouduttiin luopumaan Käräjämäen pienennetystä ryhmästä kunnallisen hoidontarpeen lisääntyessä huomattavasti, jolloin ryhmäkoko oli nostettava 21.

Varhaiskasvatuslaissa määritellään, että kunnan käytettävissä on oltava varhaiskasvatuksessa esiintyvää tarvetta vastaavasti varhaiskasvatuksen erityisopettajan palveluja. Tarvetta ei kuitenkaan ole määritelty suhteessa lapsimäärään. Eurassa toimii kolme varhaiskasvatuksen erityisopettajaa, jotka ovat kasvun, kehityksen ja oppimisen tuen asiantuntijoita. Varhaiskasvatuksen erityisopettajat toimivat tiiviissä yhteistyössä ohjaten ja konsultoiden sekä henkilöstön, lasten että huoltajien kanssa. Erityisopettajat osallistuvat lasten tuen tarpeiden arviointiin, suunnitteluun ja seurantaan sekä tutkimuksiin ohjaukseen. Yksi varhaiskasvatuksen erityisopettajista toimii Käräjämäen päiväkodin pienennetyssä ryhmässä, kaksi ovat konsultoivina koko kunnan alueella. Kiertävien erityisopettajien konsultointi ryhmissä koetaan hyvin tärkeänä ja oleellisena heti alkusyksystä alkaen liittyen tukitoimien, oppimisympäristön ja materiaalien suunnitteluun sekä mahdollisten pienryhmien ohjaamiseen.

Pedagogisten tukitoimien lisäksi lapsiryhmiin on myönnetty rakenteellisia tukitoimia. Henkilökohtaisia avustajia on palkattu seitsemän, joista kaksi toisten kaupunkien toimesta. Tarve henkilökohtaisille avustajille on ollut suurempi terveydenhuollon asiantuntijoiden arvioiden mukaan.

4. Oppilashuolto

4.1. Kunnan oppilashuolto

Opiskeluhooltotyön keskeisinä työskentelymenetelminä ovat yhteisöllinen ja yksilökohtainen opiskeluhooltotyö. Yhteisöllisen opiskeluhooltotyön tavoitteena on koko oppilaitosyhteisöä tukeva, opiskelijoita kannustava ja osallistava työskentely. Yksilökohtaista opiskeluhoiltoa toteutetaan koulu- ja opiskeluterveydenhuoltopalveluna, opiskeluhoillon kuraattori ja – psykologipalveluna sekä monialaisena yksilökohtaisena opiskeluhoiltona. Lukuvuonna 2018-2019 oppilashuollossa työskentelee kaksi koulukuraattoria (joista toinen vastaava koulukuraattori) sekä kaksi koulupsykologia, joista toinen on tehnyt ostopalveluna 2 työpäivää viikossa.

Opiskeluhooltohenkilöstön esimiehet tekevät keväisin arvioin opiskeluhoillon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoiltopalveluista seuraavaa lukuvuotta varten. Arvioissa huomioidaan koulujen opiskelijamäärien lisäksi mm. tehostetun ja erityisen tuen oppilaat sekä edellisen lukuvuoden asiakasmäärät. Asiakasmäärien lisäksi tarkastellaan toteutuneita tapahtumia, eli asiakkaan asioiden hoitamiseen liittyviä eri tehtävä- ja työmääriä sekä toteutuneita ryhmätoimintoja ja teemapäiviä. Sekä yksilö- mutta etenkin oppilashuillon tarve on lisääntynyt vuodesta 2015.

Opiskeluhoiltotarvetta arvioidaan pitkin lukuvuotta myös koulun opetushenkilöstön, erityisopettajien ja rehtoreiden kanssa. Kokonais- ja muutostarvetta arvioidaan myös koulukohtaisissa yhteisöllisissä opiskeluhoiltoryhmissä (KOR) vähintään kaksi kertaa lukuvuodessa ja tarvittaessa useimmin. Opiskeluhoillon tarpeen ja sisällön määrittelyä ohjaavat myös kouluterveyskyselyiden vastausten tulokset, joita tarkastellaan opiskeluhoillossa vuosittain.

Opiskeluhoiltotyön näkökulmasta keskeistä ovat riittävän pienet oppilasryhmät ja tukiopetuksen sekä erityisopetuksen saatavuus. Paine ryhmäkokojen suurenemiselle ja sitä kautta yhteisöllisen opiskeluhoillon tarpeelle kasvaa. Opiskeluhoillollisin tukitoimin esim. ryhmätyöskentelymenetelmin varaudutaan ja vastataan suurentuvista ryhmäkoosta mahdollisesti aiheutuvien häiriöiden ennaltaehkäisyyn. Opiskeluhoillon henkilöstöä hyödynnetään monialaisena asiantuntijajäsenenä tuen eri portailla.

Jokainen toimiala seuraa ja arvioi oman erityistoimialansa työtä. Opiskeluhoiltotyön kokonaisuutta, riittävyttä, suunnittelua, toteutusta ja toiminnan arviota seuraa ja ohjaa oppilashuillon ohjausryhmä lukuvuosittaisissa kokoontumisissa. Opiskeluhoillon edustus raportoi opiskeluhoillon toiminnasta lasten ja nuorten hyvinvointityöryhmää.

D. Oppimisen tuen järjestämisen kehittäminen

1. Oppimisen tuen järjestelyistä

1.1. Kolmiportainen tuki

Perusopetuslaissa määritellään perusopetuksen tuesta. Oppimisen ja koulunkäynnin tuki on lakisääteisesti jaoteltu kolmeen tuen tasoon – yleiseen, tehostettuun ja erityiseen. Oppilas voi saada kerrallaan vain yhden tason tukitoimia. Tukea on annettava heti, kun tuen tarve ilmenee. Oppilas saattaa tarvita oppimisessa ja koulunkäynnissään tukea tilapäisesti tai pitempiaikaisesti. Perusopetuslaissa säädetyt tukitoimet ovat tukiopetus, osa-aikainen erityisopetus ja oppilaan osallistumisen edellyttämät palvelut ja apuvälineet. Näiden lisäksi tukimuotoina voidaan käyttää erilaisia pedagogisia opetusmuotoja ja -tapoja jokaisella tuen tasolla.

Oppilas opiskelee ensisijaisesti omassa lähikoulussaan oppilaaksiottoalueen mukaisesti. Lähikoulussa annetaan tukea eri tasoissa ja laajuuksissa. Oppilas voi siis tarpeen mukaan yksilöllisesti siirtyä eri tukitasojen välillä. Siksi tuen tarvetta tarkastellaan oppilaan edun mukaisesti säännöllisin väliajoin. Jos lähikoulu ei pysty järjestämään lapsen tarvitsemia tukitoimia, opetus järjestetään erityisen tuen päätöksessä mainitussa pienryhmässä/erityisluokassa.

Yleistä tukea annetaan heti tuen tarpeen ilmetessä, eikä tuen aloittaminen edellytä erityisiä tutkimuksia tai päätöksiä. Tuen tarpeen kasvaessa oppilaan tulee saada tehostettua tukea.

Tehostettu tuki on oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin jatkuvampaa, voimakkaampaa ja yksilöllisempää tukemista. Oppilas voi tällöin tarvita useampaa tuen muotoa. Tehostetun tuen aloittaminen, järjestäminen ja tarvittaessa palaaminen takaisin yleisen tuen piiriin käsitellään pedagogiseen arvioon perustuen moniammatillisesti yhteistyössä oppilashuollon ammattihenkilöiden kanssa. Tehostettua tukea annetaan oppilaalle laadittavan oppimissuunnitelman mukaisesti. Yhteistyö ja suunnitelmallisuus ovat tehostetun tuen toteutumisen edellytys.

Jos oppilaalle annettu tehostettu tuki ei riitä auttamaan oppilasta selviytymään koulutyöstä, tehdään hänelle pedagogiseen selvitykseen perustuva **erityistä tukea** koskeva hallintopäätös. Oppilaalle laaditaan henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS), josta on käytävä ilmi erityistä tukea koskevan päätöksen mukaisen opetuksen ja muun tuen antaminen. Erityinen tuki muodostuu erityisopetuksesta ja muusta oppilaan tarvitsemasta, perusopetuslain mukaan annettavasta tuesta. Erityisopetus ja oppilaan saama muu tuki muodostavat järjestelmällisen kokonaisuuden- myös huoltajan tuki, moniammatillinen yhteistyö ja yksilöllinen ohjaus ovat tärkeitä.

1.1.1. Yläkoulu

Tehostetun tai erityisen tuen oppilaiden määrä on kasvanut kolmiportaisen tuen aikana koko ajan. Oppiaineiden osaaminen on aiempaa heikompaa, joten tukea tarvitaan yhä enemmän. Tämän seurauksena yläkoulussa ilmenee enenevässä määrin tarvetta usean oppiaineen yksilöllistämiseen, joka tarkoittaa nykyisen käytännön mukaisesti siirtymistä erityiskouluun.

Euran yhteiskoulussa on tarve joustaviin opetusryhmiin erityisen ja tehostetun tuen oppilaiden kohdalla, jotta tukea saavat kaikki sitä tarvitsevat. Ahmasojan koululla on tarve yleisopetuksen suunnitelmien mukaan opiskelevien oppilaiden opetuksen ja arvioinnin kehittämiseen yhteistyössä aineenopettajien kanssa. Sosiaalisen yhdenvertaisuuden lisääminen on kummankin koulun tehtävä. Tavoitteena on kehittää kahden koulun yhteistyötä niin, että nykyinen koulukeskuksessa jo oleva erityisopetuksen resurssi saadaan hyödynnettyä joustavammin palvelemaan nykyistä ja tulevaa oppimisen tuen tarvetta.

Nykyisellä mallilla tarvittaisiin huomattavasti lisäresurssia, jotta opetusta voidaan antaa lakisääteisesti oppilaan tuen tarpeen mukaan. Yhteistyön lisäämisen avulla pyritään nykyisellä resurssilla vastaamaan lisääntyvään oppimisen tuen tarpeeseen. Tavoitteena on, että Ahmasojan ja Euran yhteiskoulun yhteistyönä toimii kolme pienryhmää vuosiluokilla 7-9. Yhdessä pienryhmässä on oppilaita vain yhdeltä vuosiluokalta. Luokissa voi olla tuen tarpeen mukaan oppilaita, jotka käyvät kaikki tunnit pienryhmässä ja oppilaita, jotka osallistuvat myös yleisopetuksen ryhmiin. Näissä luokissa on oppilaita, jotka tarvitsevat pienempää opetusryhmää oppimisen tai muun syyn takia. Jokaisessa luokassa on erityisluokanopettaja ja koulunkäynninohjaaja.

Osa-aikaisesta erityisopetuksesta vastaa kaksi laaja-alaista erityisopettajaa. Laaja-alaisen erityisopetuksen resurssia voidaan käyttää tukemaan nykyistä suurempaa määrää oppilaita opetusryhmissään esim. yhteis- tai samanaikaisopetuksen ansiosta.

Lisäresurssina tarvitaan joustavan perusopetuksen luokka.

Kirkonkylän koulun erityisluokkien yläluokan fyysinen sijainti on arvioitava tarpeen mukaan myöhemmin uudelleen. Vaikka nykytilanteessa erityisluokkien oppilaiden fyysinen integroituminen yhteiskoululle ei ole oppilaiden näkökulmasta hyödyllistä, niin tilannetta tulee arvioida myöhemmin tarvittaessa uudelleen. Tällöin asiaa tulee pohtia oppilaiden yksilöllisten tarpeiden ja tukitoimien, riittävän ohjaajaresurssin ja turvallisen sekä rauhallisen oppimisympäristön näkökulmasta. Erityisluokkien oppilaat ovat vaativan erityisen tuen oppilaita, joilla ei juurikaan ole mahdollisuuksia integroitua yleisopetuksen oppitunneille. Nykytilanteessa erityisluokkien pysyminen Kirkonkylän koulun yhteydessä on oppilaiden näkökulmasta toistaiseksi järkevin vaihtoehto.

1.1.2. Kirkonkylän koulu, luokat 1-6 ja ELK 1-9

Kunnan fyysiset koulurakenteet toimivat alakoululaisten osalta tällä hetkellä esteenä oppilaiden integroitumiselle Ahmasojan erityisluokilta yleisopetukseen. Suuri osa erityisluokkien oppilaista tarvitsee kokoaikaista erityisopetusta erityisluokassa ja erityisluokkien säilyttäminen on ensisijaisen tärkeää. Erityisen tuen oppilaiden integroituminen yleisopetukseen osalla oppitunneista palvelisi joitakin oppilaita, mikäli erityisluokat olisivat fyysisesti lähellä yleisopetuksen luokkia. Integraation näkökulmasta tavoitteellista olisi, että Euran kunnan erityisluokat sijaitsisivat jonkin yleisopetuksen alakoulun yhteydessä. Työryhmän pohdintana oli, että erityisluokkien sijoittaminen Kirkonkylän koulun yhteyteen olisi järkevintä, koska Kirkonkylän koulussa toimii jo nyt kolme erityisluokkaa.

Ajatuksena olisi, että Ahmasojan erityisluokat 1-6 sekä Kirkonkylän koulun erityisluokat toimisivat Kirkonkylän koulun yhteydessä samassa koulurakennuksessa, kuin yleisopetuksen ryhmät. Tämä kuitenkin vaatii lisärakentamista ja tilojen käytännöllistämistä, jotta se palvelisi tarkoitustaan.

Opetuksen pedagogiseen järjestelyyn on ajateltu vuoden 2018-2019 resursseja. Järjestelyn ansiosta pystytään vastaamaan lisääntyvään tuen tarpeeseen ilman uutta lisäresurssia, jota nykyisellä mallilla tarvitaan huomattavasti lisää. Kirkonkylän koulun erityisluokat ja Ahmasojan koulun alaluokat toimivat samoissa tiloissa. Ahmasojan alakoulun luokat, Kirkonkylän erityisluokat ja Kirkonkylän yleisopetuksen luokat muodostavat soluja (esim. luokat 1-2, 3-4, 5-6). Tässä mallissa joka solussa on yksi Ahmasojan erityisluokka sekä yleisopetuksen luokat. Erityisluokissa on oppilaita, jotka ovat oppitunnit vain erityisluokassa, mutta välitunnit ikäryhmänsä kanssa. Tuen tarpeen mukaan oppilas voi käydä yleisopetusryhmän tunnilla tai yleisopetuksen eniten tukea tarvitseva voi käydä osan tunneista erityisluokassa. Solumallin etuja on mahdollisuus muodostaa joustavia opetusryhmiä oppilaan tuen tarpeen mukaan. Oppilaan opetusta voidaan järjestää uudella tavalla ja malli antaa mahdollisuuden yhteistyöhön perustuvaan oppimiseen ja opettamiseen.

Kirkonkylän koulun nykyiset erityisluokat (ELK1 ja 2) olisivat samoissa tiloissa yleisopetuksen ja Ahmasojan ryhmien kanssa. Tällöin mahdollistuu erityisluokkien oppilaiden mahdollinen integroituminen oppiaineissa. Lisäksi solumalli tukee kaikkien lasten sosiaalista integroitumista. On huomioitava, että toiminta-alueittain opetus (ELK2) vaatii erikoistiloja, joissa pystytään suorittamaan myös hoidollisia toimintoja ja joissa toteutuu esteetön liikkuminen apuvälineiden kanssa.

1.1.3. Varhaiskasvatus ja esiopetus

Varhaiskasvatukseen on jo vuosia toivottu lakipykälää lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen tuelle. Toiveista huolimatta asiaa ei vielä ole saatu lainsäädännön tasolla kuntoon, jolloin yhdenvertaiset ja lapsen edun mukaiset linjaukset puuttuvat. Opetusministeri on luvannut tällä vaalikaudella perustaa työryhmän, jonka tehtävänä on tehdä esitykset siitä, miten lapsen tarvitsema kasvun ja oppimisen

tuki pitäisi varhaiskasvatuksessa toteuttaa ja mitä säädösmuutoksia lainsäädäntöön tarvitaan riittävän tuen turvaamiseksi.

Yleinen tuki vahvempaan käyttöön

Oppimisen tuen näkökulmasta on tärkeää, että lapsen tuen tarve tunnustetaan mahdollisimman varhain. Lapsella on oikeus saada yleistä tukea heti tuen tarpeen ilmetessä. Tavoitteena on vaikuttaa tilanteeseen yksittäisillä ja lyhytaikaisilla tukitoimilla. Henkilöstön aktiivisessa käytössä on ”Tukitoimien seurantalomake”, jota hyödynnetään pedagogisten tukitoimien suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa. Tuen aloittaminen ei edellytä erityisiä tutkimuksia, mutta asiasta on keskusteltava huoltajien kanssa. Yleisen tuen tukimuodot kuvataan kunnan varhaiskasvatussuunnitelmassa. Varhaiskasvatuksen henkilöstöltä edellytetään vahvaa pedagogista asiantuntijuutta, jotta tukea voidaan tarjota oikea-aikaisesti ja tarvittavin tukimuodoin. Henkilöstön osaamista tulee vahvistaa täydennyskoulutuksen avulla. Yleisen tuen aikana henkilöstön työskentelyn tukena toimivat esimiehet sekä tarvittaessa varhaiskasvatuksen erityisopettajat.

S2-opetus

Varhaiskasvatuksen piirissä on noin 25 maahanmuuttajataustaista lasta. Heidän suomi toisena kielenä-opetukseensa on jatkossa mietittävä henkilöstön koulutusta ja toisaalta myös resurssin osoittamista olemassa olevan henkilöstön keskuudesta.

Toinen vakituinen avustaja

Varhaiskasvatuksessa on tällä hetkellä yksi vakituinen henkilökohtaisen avustajan toimi. Varhaiskasvatuksen palvelurakennemuutoksen yhteydessä mietitään henkilöstön uudelleensijoittumista, mikä antaa mahdollisuuden ainakin toisen vakituisen avustajan toimeen. Henkilökohtaisten avustajien määrä on viime vuosina vaihdellut 5-8 avustajan välillä, osa avustajista on palkattu toisten kuntien/kaupunkien toimesta. Avustajapalvelu pitää huomioida yhtenä tukimuotona lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukena. Tarve avustajapalvelulle (esim. henkilökohtainen/ryhmäkohtainen) arvioidaan aina yksilöllisesti riippuen lapsen tuen tarpeesta sekä ryhmän koosta ja muista haasteista.

Pienennetyt ryhmät

Euran kunnan varhaiskasvatuksessa toimii tällä hetkellä kaksi pienennettyä ryhmää, toinen Kauttuan päiväkodissa (Silmut) ja toinen Käräjämäen päiväkodissa (Repolaiset). Ryhmien lapsimäärä vaihtelee 12-14 välillä. Repolaisten ryhmässä on varhaiskasvatuksen erityisopettajan toimi, Silmut-ryhmän toiminnasta vastaa varhaiskasvatuksen opettaja ja erityisopettaja on mukana yhteistyössä konsultoivana. Jatkossa uuteen isompaan yksikköön Euranrinkilään siirtyessä varhaiskasvatuksen

erityisopettajan toimi jatkuu siellä. Suunnitelmissa on, että varhaiskasvatuksen erityisopettaja vastaa sekä pienennetyn ryhmän että koko muun yksikön varhaiserityiskasvatuksesta. Tällä järjestelyllä saadaan konsultoivien erityisopettajien resurssia jaettava tehokkaammin ja tasapuolisemmin muiden yksiköiden, yksityisen varhaiskasvatuksen ja perhepäivähoidon käyttöön.

Silmut-ryhmän kohdalla tilat määrittävät sen, että ryhmässä voi olla korkeintaan 12 lasta paikalla. Pohdittavaksi tulee, onko tilat järkevämpää käyttää alle 3-vuotiaiden varhaiskasvatukseen vai jatkaako ryhmä nykyisellään sisältäen tehostetun ja erityisen tuen lapsia.

Jatkossa pienennettyjen ryhmien kohdalla on mietittävä niiden kokoa, henkilöstörakennetta ja tuen tarpeessa olevien lasten määrää. Keskeistä on tehdä suunnitelmaa siitä, minkälaiset lapset sijoitetaan pienennettyihin ryhmiin. Pienennetyt ryhmät ovat jo itsessään yksi keskeinen tehostetun tai erityisen tuen muoto lapsimäärän ja suhdeluvun vuoksi.

Monialainen yhteistyö lasten ja perheiden tueksi

Varhaiskasvatuksen ja perusturvan (lasten ja nuorten sosiaalipalvelut, neuvola) väliseen yhteistyöhön pitää entistä enemmän kiinnittää huomiota, jotta päästään riittävän varhain tukemaan lapsiperheitä heidän arjessaan ja siinä esiintyvissä haasteissa, joilla myöhemmin saattaa olla iso merkitys lapsen kasvun, kehityksen, oppimisen ja hyvinvoinnin esteenä. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden mukaan tuen tarpeen arvioinnin ja tuen suunnittelun tulee perustua riittävään monialaiseen asiantuntemukseen. Yhteistyön merkeissä Eurassa ollaan kehittämässä Perhekeskus-toimintaa. Uusi yhteistyömuoto on myös moniammatillinen lapsiperheteriimi, jonka tavoitteena on löytää ja järjestää mahdollisimman varhaisessa vaiheessa apua ja tukea perheille heidän tarvitsemisissaan asioissa siten, että perheen ei tarvitse hakea apua monen eri ammattilaisen luota.

Monialainen, tiivis yhteistyö varhaiskasvatuksen, esiopetuksen, neuvolan ja puheterapeutin välillä on yksi keskeinen muoto tukea lapsen oppimista. Avoin varhaiskasvatus (päiväkoti Omppu) on yksi keskeinen ennaltaehkäisevä varhaiskasvatusmuoto, joka toimii matalan kynnyksen palveluna lapsille ja perheille.

Esiopetuksessa on toteutunut koulukuraattorien ohjaamat ryhmät sosiaalisten, vuorovaikutus- ja tunnetaitojen tukemiseen. Esiopetuksen henkilökunnan palautteen mukaan tämä on ollut hyvä yhteistyömuoto, joka halutaan edelleen säilyttää.

Siirtymävaiheessa varhaiskasvatuksesta esiopetukseen ja esiopetuksesta kouluun lapsen kasvuun, kehitykseen ja oppimiseen liittyvä oleellinen tieto on siirrettävä seuraaville toimijoille yhteistyössä huoltajien kanssa sopien. Siirtymävaiheiden tiedonsiirto lapsen suotuisan oppimisen jatkumiseksi on kuvattu sekä varhaiskasvatus- että esiopetussuunnitelmassa.

Tuen vaikuttavuuden arviointi

Jatkossa tuen järjestelyitä tulee tarkastella edelleen lapsen ja perheen kannalta kokonaisuutena, mutta myös laajemmin varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen nykyisin tarjoamia tuen järjestelyitä vaikuttavuuden lisäämiseksi. Käytännön kokemuksen mukaan pedagogisten suunnitelmien ja asiakirjojen tekemiseen käytettävä aika ja työmäärä ei aina ole hyvässä suhteessa niiden tuottamaan hyötyyn varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen kentällä. Toisinaan tukitoimet eivät toteudu lapsen arjessa, toisinaan on mietittävä niiden tarkoituksenmukaisuutta uudelleen. On tärkeää arvioida, onko pedagoginen tuki riittävää myös niille lapsille, jotka tarvitsevat paljon tukea kasvuunsa, kehitykseensä ja oppimiseensa. Tuen vaikuttavuuden arvioinnin suunnitteluun on keskeistä palata varhaiskasvatuksen hallinnon ja esimiesten toimesta.

2. Suunnitelman toteuttamiseen vaadittavat resurssit

2.1. Opetushenkilökunnan täydennyskoulutus

Oppimisen tuen uudelleen järjestäminen on toimintakulttuurin muutos, joka vaatii onnistuakseen koko yhteisön oppimista. Tämä vaatii oppilaiden kanssa työskentelevien ammattilaisten kouluttautumista ja asenteiden muuttumista. Lukuvuonna 2019-2020 tehdään alkukartoitus, jossa selvitetään myös opettajien koulutustarvetta.

Varhaiskasvatushenkilöstön täydennyskoulutustarve liittyy sekä varhaisen kielenkehityksen että neuropsykiatristen pulmien lisääntyneisiin haasteisiin. Kuvakommunikaation käyttö varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa vaatii edelleen kouluttautumista (mm. Boardmaker-ohjelma).

2.2 Lisärakentamisen tarve

2.2.1. Koulukeskus

Ahmasojan koulun tilat ovat hyväkuntoiset ja toimivat nykyisessä tavassa järjestää opetus. Koulun huonona puolena on sen sijainti erillään yleisopetuksen kouluista. Tämä vaikeuttaa oppilaiden integraatiota yleisopetuksen luokkiin. Suurin osa oppilaista tarvitsee kuitenkin kokoaikaista erityisluokkaopetusta. Jotta Euran yhteiskoulun ja Ahmasojan yläluokkien yhteistyö voi toimia, edellyttää se myös soveltuvia tiloja. Nykyisissä tiloissa voidaan yhteistyötä lisätä vain rajallisesti.

Yhteiskoulun ja Ahmasojan koulun välissä ovat lukion luonnontieteiden luokat. Lukio tarvitsee asianmukaisen luonnontieteiden luokat ja tämä edellyttää peruskorjausta. Oppilashuollolla on tiloja kahdessa eri paikassa samassa rakennuksessa. Lisäksi samoissa tiloissa on kaksi lukion perusluokkaa sekä liikuntatilat. Näiden toimintojen toiminnallisesti järkevä ja kustannukset huomioiva suunnittelu olisi hyvä tehdä kokonaisuutena.

2.2.2. Kirkonkylän koulu

Jotta Ahmasojan koulun alakoulu ja Kirkonkylän koulun erityisluokat (ELK1 ja ELK2) voisivat siirtyä Kirkonkylän koulun yhteyteen, tulee oppilaille tarjota tarkoituksenmukaiset ja toimivat oppimisympäristöt yhdenvertaiseen oppimiseen ja kasvuun saman ikäryhmänsä kanssa. Tämä malli vaatii lisärakentamista, jonka lähtökohtana tulisi olla pedagoginen toimivuus. Nykyiset Kirkonkylän koulun tilat eivät ole muutettavissa tätä mallia palveleviksi, vaan koulun yhteyteen tulisi rakentaa erillinen lisäosa sekä muokata nykyisiä sisätiloja opetusryhmiä tukevaksi.

Tavoitteena olisi solu-tyyppiset luokkatilat, joissa tietyt vuosiluokat esim. luokkien 1-2 sekä Ahmasojan erityisluokat (1-2) sekä erityisluokkien alaluokan luokkatilat olisivat fyysisesti lähellä toisiaan. Tällöin tulee paremmat mahdollisuudet integroida erityisoppilaita yleisopetuksen tunneille ja toisaalta saada vahvempaa tukea niille yleisopetuksen oppilaille, joilla on haasteita oppimisessa ja käyttäytymisessä.

Lisärakentamistarpeessa huomioitava erityisesti erityisen tuen oppilaiden opetuksen järjestämistarpeet, saman ikäryhmän luokkatilojen sijoittuminen lähelle toisiaan (solu-malli), pienryhmätilojen riittävyys, esteettömyys sekä hoitotoimien toteutuminen luokkatilojen läheisyydessä. Yhdistämisestä huolimatta erityisluokkien määrä tulee pysyä vähintään samana.

2.3. Joustavan perusopetuksen luokka

Joustavan perusopetuksen tavoite on käyttää opetussuunnitelman sallima jousto oppilaan koulunkäynnin järjestämisessä. Opetus perustuu yleisopetuksen opetussuunnitelmaan eikä jopo-oppilas ole erityisen tuen oppilas tai opiskele joustavan perusopetuksen takia yksilöllistettyjen oppiainesisältöjen mukaan. Erityisen tuen oppilas silti olla myös jopo-oppilas. Oppilaalle tehdään hallintopäätös joustavan perusopetuksen suorittamisesta ja laaditaan oppimissuunnitelma tai HOJKS. Erillistä jopo-luokkaa ei välttämättä tarvita vaan oppilas voi periaatteessa olla minkä luokan oppilas tahansa. Jos toiminta aloitetaan, alkuvaiheessa on käytänteiden luomisen kannalta eduksi, että toiminta on luokkamuotoista ja että toiminnasta vastaa yksi opettaja ja koulunkäynninohjaaja. Ideaalitulanteessa myöhemmin kukin luokanvalvoja voisi harkita oman valvontaluokkansa oppilaan opetuksen järjestämisestä joustavan perusopetuksen mukaisesti.

Jopo –luokalle ei määrätä oppilasta, vaan siihen päästään hakemalla. Lähtökohtaisesti se edellyttää oppilaan ja vanhempien ehdotonta sitoutumista toimintaan. Oppilasvalinnasta päättää ohjausryhmä.

Työntekijän kannalta jopo-opetuksen ydin on työparitoiminta, johon kuuluu opettaja ja ohjaaja. Ohjaajalla tulee olla koulutus tehtävään. Lähtökohta on ollut, että ohjaaja olisi nuoriso- tai sosiaalitoimen ohjaaja, mutta ohjaajina on myös koulunkäynnin ohjaajia.

Työssäoppimisjaksoja on vuodessa noin 3-5 viikkoa, joiden aikana oppilas on osan viikosta koulussa ja osan töissä. Työpaikalla suoritetaan oppiaineiden sisältöjä ilmiöpohjaisesti ja tehtävät arvioidaan osana oppiaineen sisältöjä.

Luokan perustamisen kustannukset koostuvat opettajan palkasta, ohjaajan palkasta sekä oppilaiden matkakuluista, työpaikkaruokailuista yms. Mikäli joustavaa perusopetusta annetaan osana jo olemassa olevaa ryhmää, arvioidut luokkakohtaiset lisäkustannukset n.3000 euroa/vuosi, jopa vähemmän. Jopo - oppilas saa opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain perusteella joustavan perusopetuksen lisän (2§ 2 mom. 6), joka vuonna 2016 oli 3100e.

F. Muutoksen mahdollisuudet

Työryhmän näkemyksen mukaan erityisluokkien ja yleisopetuksen yhteistyöllä voidaan saavuttaa paljon hyötyä. Lisääntyvä yhteistyö ja mahdollinen koulujen yhdistyminen antaa mahdollisuudet erityisluokkien oppilaiden osallistumiseen joissain oppiaineissa yleisopetuksen tunneille. Yhdistäminen tukee myös tiimiopettajuuden edellytyksiä ja yleisopetuksen oppilaiden mahdollisuutta erityisopettajan antamaan tukeen. Yhdessä erilaisten ihmisten kanssa toimiminen opettaa lapsille suvaitsevaisuutta ja lapset kokevat tasa-arvoisuutta ja yhteisöllisyyttä.

Työryhmä kuitenkin painottaa, että yhdistämistä ei voi toteuttaa liian hätäisesti eikä ilman lisärakentamista sekä tilojen uudistamista tarpeeseen soveltuviksi. Yläkoulujen yhteistyön lisääminen on mahdollista nykyisissäkin tiloissa. Opettajien kouluttamisesta, perehdyttämisestä sekä tukemisesta tulee huolehtia sekä ennen että jälkeen yhdistämisen. Opettajia on myös tärkeää kuunnella tehtäessä tilaratkaisuja ja osallistaa heitä yhdistämisen suunnittelemisen kaikissa vaiheissa.

Työryhmä korostaa, että yhdistämisestä huolimatta erityisluokkien määrän pitää pysyä ennallaan. On tärkeää huomioida, että kaikki oppilaat eivät kykene integroitumaan toisen luokan tunneille missään oppiaineessa, joten on huolehdittava heidän mahdollisuuksistaan opiskella erityisluokassa kokoaikaisesti.

Hyvin usein on niin, että erityisen tuen oppilailta ei saa olla liian paljon muuttuvia asioita koulupäivässä, vaan he tarvitsevat selkeän, hyvän struktuurin jokapäiväiseen koulunkäyntiin. Integraation liikkuvuus täytyy suunnitella ja harkita tarkkaan sekä suunnitteluun täytyy varata aikaa ja resursseja. Koulun luokkatilojen on myös vastattava integroimisen haasteisiin ja mahdollisuuksiin.

Työryhmän jäsenet

Jaakko Laeslahti (opetuspäällikkö), Minna Lääperi (apulaisrehtori), Juuso Välimaa (erityisopettaja), Saija Gustafsson (erityisopettaja), Harri Lehtonen (rehtori), Kirsi Antikainen (varhaiskasvatuksen

opettaja), Aulimaija Eskola (varhaiskasvatuksen erityisopettaja), Arja Lehtonen (varhaiskasvatuksen palvelupäällikkö), Kaisa Reunanen (erityisluokanopettaja), Taina Pertola (ma. rehtori).